

А.А. Попова – студентка III курсу
Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого;
науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. кафедри фінансового права
Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого **О.А. Лукашев**

ГАРАНТІЇ ПРАВ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЗАХОДІВ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Податковий контроль є однією з умов належного виконання платниками податків покладеного на них податкового обов'язку. О.С. Тітов визначає податковий контроль як важливий напрям фінансового контролю, що представляє собою діяльність наділених спеціальною компетенцією суб'єктів з використанням спеціальних форм і методів, спрямовану на створення досконалої системи оподаткування і досягнення такого рівня податкової дисципліни серед платників податків і податкових агентів, при якому виключаються порушення податкового законодавства [3, с. 191]. Практика здійснення податкового контролю в Україні свідчить, що перевірка залишається основним і найбільш ефективним методом контролю за дотриманням платниками податків вимог податкового законодавства.

У теорії податкового права податкова перевірка розглядається як специфічна форма податкового контролю, що здійснюється шляхом виїзних і камеральних перевірок, які проводяться посадовими особами податкових органів з метою контролю за дотриманням платниками податків, платниками зборів і податковими агентами законодавства про податки і збори [1, с. 14].

Чинне податкове законодавство України не містить визначення перевірки як родової категорії податкового контролю та не встановлює переліку їх видів. У Податковому кодексі Російської Федерації (ст. 87) закріплено, що податкові органи проводять наступні види податкових перевірок платників податків, платників зборів і податкових агентів: 1) камеральні податкові перевірки; 2) виїзні податкові перевірки. Метою камеральної і виїзної податкових перевірок є контроль за дотриманням платником податків, платником зборів або податковим агентом законодавства про податки і збори [2]. Закон України “Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами” закріплює лише визначення одного з видів податкових перевірок – камеральної. Відповідно до пп. 4.2.2 ст. 4 зазначеного закону “камеральною вважається перевірка, яка проводиться контролюючим органом виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях, без проведення будь-яких інших видів перевірок платника податків”.

Відповідно до п. 1 ст. 11 Закону України “Про державну податкову службу в Україні” органи державної податкової служби у випадках, в межах компетенції та порядку, встановлених законами України, мають право здійснювати документальні невиїзні перевірки (на підставі поданих податкових

декларацій, звітів та інших документів, пов'язаних з нарахуванням і сплатою податків та зборів (обов'язкових платежів) незалежно від способу їх подачі), а також планові та позапланові виїзні перевірки своєчасності, достовірності, повноти нарахування і сплати податків та зборів (обов'язкових платежів), додержання валютного законодавства юридичними особами, їх філіями, відділеннями, іншими відокремленими підрозділами, що не мають статусу юридичної особи, а також фізичними особами, які мають статус суб'єктів підприємницької діяльності чи не мають такого статусу, на яких згідно із законами України покладено обов'язок утримувати та/або сплачувати податки і збори (обов'язкові платежі), крім Національного банку України та його установ.

Плановою виїзною перевіркою вважається перевірка платника податків, яка передбачена у плані роботи органу державної податкової служби і проводиться за місцезнаходженням такого платника податків чи за місцем розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така планова виїзна перевірка. Позаплановою виїзною перевіркою вважається перевірка, яка не передбачена в планах роботи органу державної податкової служби і проводиться за наявності хоча б однієї з обставин, визначених у ст. 11-1 Закону "Про державну податкову службу в Україні".

Важливою гарантією дотримання прав платників податків у процесі здійснення податкового контролю є судовий порядок надання дозволу на проведення позапланової виїзної перевірки. Орган державної податкової служби, який ініціює проведення позапланової виїзної перевірки, подає до суду письмове обґрунтування підстав такої перевірки та дати її початку і закінчення, склад осіб, які будуть проводити таку перевірку, документи, які відповідно до частини шостої цієї статті свідчать про виникнення підстав для проведення такої перевірки, інформацію про вид та кількість перевірок, проведених органами державної податкової служби щодо суб'єкта господарської діяльності та наслідки таких перевірок за попередні три роки, а також на вимогу суду – інші відомості. У розгляді питання про надання дозволу на проведення позапланової виїзної перевірки мають право брати участь представники суб'єкта господарської діяльності. Повідомлення про місце, дату та час розгляду питання про надання дозволу на проведення позапланової виїзної перевірки направляється не пізніше ніж за три робочі дні до дати такого розгляду.

Література

1. Белова, М. С. Налоговый контроль и ответственность: анализ законодательства, административной и судебной практики [Текст] / М. С. Белова, В. А. Кинсбургская, А. А. Ялбулганов ; под общ. ред. проф. А. А. Ялбулганова. – М. : Academia, 2008. – 416 с.
2. Налоговый кодекс Российской Федерации [Текст] // Собрание законодательства Российской Федерации. – 1998. – № 31. – Ст. 3 824.
3. Титов, А. С. Налоговое администрирование и контроль [Текст] / А. С. Титов – М. : ВК, 2007. – 410 с.